

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin “Türkçe” Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi

Hilal GÜRLER ¹ Handan ÇELİK ²

Başvuru Tarihi/Submitted: 20.12.2024 Kabul Tarihi/Accepted: 26.05.2025

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Öz

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, kültürel etkileşim ve Türkiye'nin uluslararası alandaki etkisinin artması açısından büyük önem taşımaktadır. Öğrenciler, dil öğrenirken metaforlar kullanarak Türkçeye dair algılarını ifade etmektedir. Metaforlar, öğrenme sürecini daha somut hâle getirirken, kültürlerarası iletişimi de desteklemektedir. Bu çalışmanın amacı, Mısır'da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin "Türkçe" kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya koymaktır. Araştırma, 2024 yılında Yunus Emre Enstitüsü Kahire Türk Kültür Merkezinde eğitim alan 121 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Fenomenolojik araştırma deseninin kullanıldığı bu çalışmada, öğrencilerin üç kez "Türkçe gibidir, çünkü" cümlesini tamamlamaları istenmiş ve bu sayede veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcıların "Türkçe" ile ilgili toplamda 192 adet geçerli metafor ürettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin oluşturduğu metaforlar dilin zenginliği, diller arası benzerlik, sevgi ve bilgi gibi temalar etrafında şekillenmiştir. En sık kullanılan metaforlar arasında "deniz" ve "arkadaş" yer almakta olup, öğrencilerin Türkçeye yönelik olumlu ve güçlü bir bağ kurduklarını göstermektedir. Ayrıca, öğrenciler Türkçeyi kariyer ve kültürel gelişim açısından da önemli bulmaktadır. Öğrencilerin Türkçeye dair algıları, dilin sadece bir iletişim aracı olmanın ötesinde, kültürel bir zenginlik ve kişisel gelişim fırsatı sunduğunu göstermektedir. Türkçe öğreniminde metaforlar, öğrencilerin dil öğrenme sürecini daha iyi anlamalarına ve dilin farklı yönlerini keşfetmelerine yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, metafor, metaforik algı

JEL Kodu: I

1 Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Dr., gurlerhilalturkce@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7553-1143

2 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Arş. Gör. Dr., handancelik@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1125-5386

An Investigation of Metaphorical Perceptions of Students Learning Turkish as a Foreign Language Regarding the Concept of “Turkish”

Abstract

The teaching of Turkish as a foreign language is of great importance in terms of cultural interaction and increasing Turkey's influence in the international arena. Students express their perceptions of Turkish by using metaphors during the language learning process. Metaphors not only make the learning process more concrete but also support intercultural communication. The aim of this study is to reveal the metaphorical perceptions of students learning Turkish as a foreign language in Egypt regarding the concept of "Turkish." The research was conducted in 2024 with 121 students studying at the Yunus Emre Institute Cairo Turkish Cultural Center. In this phenomenological study, students were asked to complete the sentence "Turkish is like because" three times, and data were collected accordingly. The results of the study revealed that the participants produced a total of 192 valid metaphors related to "Turkish." The metaphors created by the students were shaped around themes such as the richness of the language, similarity between languages, love, and knowledge. Among the most frequently used metaphors were "sea" and "friend," indicating a positive and strong bond with Turkish. Additionally, students considered Turkish important in terms of career and cultural development. Their perceptions suggest that Turkish is not merely a means of communication but also a source of cultural richness and a personal development opportunity. Metaphors in learning Turkish help students better understand the language learning process and explore its various aspects.

Keywords: Turkish teaching, teaching Turkish as a foreign language, metaphor, metaphorical perception

JEL Code: I

Giriş

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kültürel ve sosyal etkileşimi artırma açısından büyük öneme sahiptir. Türkiye'nin coğrafi ve stratejik konumu, Türkçeyi hem yurt içinde hem de uluslararası düzeyde önemli bir iletişim aracı hâline getirmektedir. Türkçe, zengin bir tarih ve kültürel mirasa sahip bir dil olarak dünya dilleri arasında kendine özgü bir yer edinmektedir. Ayrıca, Türkçenin küreselleşen dünyada artan bir ilgiyle karşılandığı göz önünde bulundurulduğunda, dilin öğretimi sayesinde farklı kültürler arasında köprüler kurulmakta ve kültürel alışveriş teşvik edilmektedir. Türkçe öğrenen bireyler, Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve politik dinamiklerini daha iyi anlayarak uluslararası ilişkilerde ve iş birliklerinde avantaj elde etmektedir. Bu durum, ülkenin kültürel ve diplomatik etkisini artırarak Türk kültürünün dünyada tanınmasına yardımcı olmakta ve Türk kültürünün evrensel düzeyde tanıtımına katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, sadece dilin yaygınlığını artırmakla kalmayıp, aynı zamanda küresel ölçekte kültürel etkileşimi ve anlayışı teşvik eden önemli bir eğitim faaliyetidir.

Türkçe öğretimi alanında yapılan araştırmalar öğretimin geliştirilmesi ve daha iyi şekilde gerçekleştirilmesi üzerine yoğunlaşmaktadır. Yabancı dil eğitimi alanında öğrencilerin öğrenmelerine katkı sunulması, öğrenmelerinin önündeki engellerin aşılması ve ders içinde/dışında öğrenmeye katkı sunacak araçların belirlenmesi için birçok araçtan yararlanılmaktadır. Metaforlar bu araçlardan biri olup öğrenme süreçlerini anlamak için kullanılabilir. Bunun yanı sıra metaforlar, öğrencilerin dil öğrenme deneyimlerini daha somut ve anlaşılır hâle getirir. Yunanca kökenli "meta" (öte) ve "pherein" (taşımak, götürmek) kelimelerinin birleşiminden oluşan metafor nakletmek, öteye taşımak anlamına gelmektedir (Demirci, 2016, s. 330). Metaforlar, insanın dünyayı kavramasına etki eden bir düşünce ve görme biçimidir (Morgan, 1998, s. 14). Boostrom (1998, s. 397) öğretimle ilgili bir metafor kullanmanın, öğretimi yalnızca o metaforun belirlediği şekilde uygulamak anlamına gelmediğini belirtmekte, bunun daha çok öğretimi tartışmak ve üzerine düşünmek için bir araç olduğunu ifade etmektedir.

Öğrencilerin yabancı dil öğrenme süreçlerini metaforlar yoluyla tanımlamaları, onların öğrenme deneyimlerini ve karşılaştıkları zorlukları daha iyi kavranmasına olanak tanıyabilir (Schmitt, 2005). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metafor çalışmaları, öğrencilerin dil öğrenme sürecini daha derinlemesine anlamak ve dil hakkındaki algılarını somutlaştırmak açısından çok önemli bir rol oynar. Metaforlar, öğrencilerin dil öğrenme deneyimlerini zenginleştirir ve öğrenmeye dair karmaşık kavramları basitleştirerek dilin yapısına, zorluklarına ve kültürel unsurlarına dair daha iyi bir kavrayış sağlar. Ayrıca, metaforlar aracılığıyla öğrencilerin Türkçeye ve Türkiye'ye yönelik duygusal ve zihinsel bağlarını keşfetmek, dil öğretiminde daha etkili yöntemler geliştirilmesine olanak tanır. Bu çalışmalar, öğretim stratejilerinin yenilenmesine ve öğrencilerin dil öğrenme süreçlerinin kişiselleştirilmesine katkı sağlar.

Metaforlar, öğrenme süreçlerini anlamlandırmak için güçlü bir zihinsel araçtır. Schmitt (2005), öğrencilerin yabancı dil öğrenme deneyimlerini metaforlar üzerinden tanımlamalarının, bu süreçte karşılaştıkları zorlukları ve deneyimlerini daha anlaşılır hâle getirdiğini belirtir. Bu bağlamda, metaforlar öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha bilinçli bir şekilde değerlendirmelerine olanak tanırken, öğretmenlere de öğrenme sürecindeki engelleri ve ihtiyaçları görme fırsatı sunar.

Dil öğrenimi gibi karmaşık süreçlerde, soyut kavramların somutlaştırılması, öğrenmeyi hem kolaylaştırır hem de öğrenme deneyimini daha zengin bir hâle getirir. Örneğin, bir öğrenci yabancı dil öğrenimini "yeni bir dünyaya açılan kapı" olarak ifade ettiğinde, bu metafor, öğrenmenin hem heyecan verici hem de yenilikçi bir süreç olarak algılandığını gösterir. Bu tür metaforlar, yalnızca bireysel öğrenme deneyimlerini açığa çıkarmakla kalmaz, aynı zamanda motivasyon artırıcı bir etkiye de sahiptir.

Metaforların öğretimde kullanılmasının bir diğer olumlu yönü, öğrenme sürecini daha bireysel bir yaklaşımla ele almayı kolaylaştırmasıdır. Her öğrenci, dil öğrenimini farklı bir şekilde algılar ve bu algı metaforlar aracılığıyla görünür hâle gelir. Lakoff ve Johnson (2010), metaforların sadece dil değil, aynı zamanda düşünce biçimlerini de şekillendirdiğini belirtir. Bu nedenle, metaforlar dil öğretiminde yalnızca bir yöntem değil, aynı zamanda öğrencilerin düşünce dünyalarını keşfetmek için bir pencere işlevi görür.

Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini metaforlarla tanımlamaları, aynı zamanda öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimi güçlendirme potansiyeline sahiptir. Öğrenciler, bu yöntem sayesinde karşılaştıkları zorlukları daha açık bir şekilde ifade edebilirken, öğretmenler de bu metaforlar aracılığıyla öğrencilerin

duygusal ve bilişsel durumlarını daha iyi anlayabilir. Bu anlayış, öğretim sürecini daha etkili hâle getirir ve öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına yönelik çözümler geliştirilmesini sağlar.

Sonuç olarak, metaforların dil öğretiminde kullanılmasının önemi, öğrenme süreçlerini hem bireysel hem de toplu bir şekilde anlamlandırmadaki katkılarından kaynaklanır. Bu yöntem, yalnızca öğrenmeyi kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin dil öğrenim süreçlerine dair farkındalıklarını artırır ve bu süreci daha anlamlı hâle getirir. Nattinger (1984), Low ve Cameron (1999), Caballero (2006), Nikitina ve Fruoka (2008) ve Lakoff ve Johnson (2010) gibi isimler metaforların dil öğreniminde yalnızca bir araç değil, öğrenme deneyimini dönüştüren bir unsur olduğunu vurgular. Bu nedenle, metaforların dil öğretiminde etkin bir şekilde kullanılması hem öğrenci hem de öğretmen açısından büyük faydalar sağlayabilir.

Bu araştırma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçeye yönelik algılarının incelenmesinin Türkçe öğretimini hem öğrenci hem de öğretmenler açısından daha işlevsel hâle getireceği düşüncesinden yola çıkılarak gerçekleştirilmiştir. Bu algıların tespit edilmesi, öğrencilerdeki yanlış anlamaların düzeltilmesine imkân sağlayacaktır. Öğrencilerin hedeflerini, düşüncelerini ve zihinsel kavramlarını anlayarak Türkçeyi onlara daha etkili bir şekilde öğretmek hem öğrenciler hem de öğretmenler için daha verimli bir eğitim ortamı yaratacaktır. Bu doğrultuda, bu araştırma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçeye dair algılarını metaforlar yardımıyla belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin "Türkçe" kavramına ilişkin metaforik algılarını tespit etmek amacıyla nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2013, s. 72) olgubilimin farkında olduğumuz ancak derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklandığını ifade etmektedir. Marton (1986, s. 31) da "İnsanların etraflarındaki dünyada yer alan fenomenlerle ilgili yaşantı, kavramsallaştırma, algılama ve farklı perspektiflerden algılamalarını çeşitli nitel yollarla bir yapı oluşturmalarını sağlayan bir yapı" şeklinde açıklamaktadır. Araştırmada olgubilimden (fenomenoloji) yararlanılarak Mısırlı öğrencilerin Türkçeye yönelik ne hissettikleri ve ne düşündükleri metaforlar aracılığıyla belirlenmiştir.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2024 yılında Yunus Emre Enstitüsü Kahire Türk Kültür Merkezinde öğrenim görmekte olan 121 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada 106'sı kadın, 15'i erkek olmak üzere toplam 121 katılımcı bulunmaktadır. Öğrencilerin 97'si 20-25 yaş; 16'sı 25-30 yaş aralığında; 8'i ise 30 yaşın üzerindedir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin ana dili Arapça olup öğrencilerin 15'i A2, 63'ü B1, 16'sı B2, 16'sı C1 ve 12'si C2 seviyesinde Türkçe bilmektedir.

Verilerin toplanması

Bir kavrama yönelik metaforik algıyı belirlemeyi amaçlayan çalışmalarda katılımcılardan "X gibidir, çünkü" cümlesindeki boşlukları doldurmaları istenmektedir.

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin "Türkçe" kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemek amacıyla, katılımcılardan üç kez "Türkçe gibidir, çünkü" ifadesindeki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin bu kapsamdaki düşüncelerini ve kişisel bilgilerini yazacakları bir form kullanılmıştır.

Metaforların bir araç olarak kullanıldığı araştırmalarda (Saban 2004, 2008; Aydın, 2010; Kaya, 2010) metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişkiyi daha belirgin bir şekilde göstermek için "gibi" kelimesi kullanılır. Metaforların gerekçelerini ifade etmeleri için de "çünkü" kelimesinden yararlanılır.

Verilerin analizi

Araştırmanın verileri analiz edilirken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar tarafından üretilen metaforların sınıflandırılmasında içerik analiziyle birlikte Saban'ın (2004) kullandığı aşamalar esas alınmıştır. Bu süreçler; adlandırma, sınıflandırma, kategori oluşturma, geçerlik ve güvenirlik sağlama ile verilerin dijital ortama aktarılması aşamalarını içermektedir.

1. Adlandırma: Çalışma grubundaki öğrencilerin ürettiği metaforların listesi yapılmıştır. Ardından öğrencilerin ürettiği metaforların geçerli olup olmadığı kontrol edilmiş ve metaforlar eğitim, kültür, sevgi, doğa vb. basit şekilde kodlanmıştır.
2. Sınıflandırma: Çalışma grubunda yer alan 121 öğrencinin oluşturduğu metaforlar yeniden gözden geçirilmiştir. Elde edilen metaforlar, metaforun konusu, kaynağı ve bu iki unsur arasındaki ilişki açısından analiz edilmiştir. Bu çalışmada, 121 formda toplam 192 geçerli metafor bulunmuştur. Çalışma grubundaki öğrencilere K1, K2, K3 gibi kodlar verilmiş ve her bir öğrencinin formu bu kodlarla işaretlenmiştir.
3. Kategori geliştirme: Verilerden elde edilen metaforlar ve metaforların gerekçeleri ortak özelliklerine göre incelenmiş, belli bir temayla ilişkilendirilerek kategori ve alt kategorilere ayrılmıştır.
4. Geçerlik ve güvenirlik: Araştırmanın güvenirliği için iki uzman (Türkçe eğitimi alanında iki öğretim üyesi) görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlara metaforların ve kavramsal kategorilerin bulunduğu iki liste verilmiş ve metaforlarla kategorileri eşleştirmesi istenmiştir. Daha sonra eşleştirmeler karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenirliği, Miles ve Huberman'ın (1994, s. 64) formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) kullanılarak hesaplanmıştır. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun % 90 ve üzeri olduğu durumlarda güvenirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2008, s. 430). Bu çalışmada araştırmacılar tarafından çözümlenen metaforlardan on ikisi farklı kategoriye yerleştirildiği için güvenirlik $192 / (192+12) = 0,94$ olarak hesaplanmıştır.
5. Verilerin bilgisayar ortamında düzenlenmesi: Çalışma grubundaki öğrencilerin ürettiği 192 metafor ve kavramsal kategorilerden elde edilen veriler bilgisayar ortamında düzenlenmiştir.

Etik kurul onayı

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmıştır (04/03/2024, Protokol No: 240029, Karar No: 22).

Bulgular

Mısır'da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin "Türkçe" kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar ve bu metaforların tekrar edilme sıklığı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Türkçe Kavramına Yönelik Üretilen Metaforlar

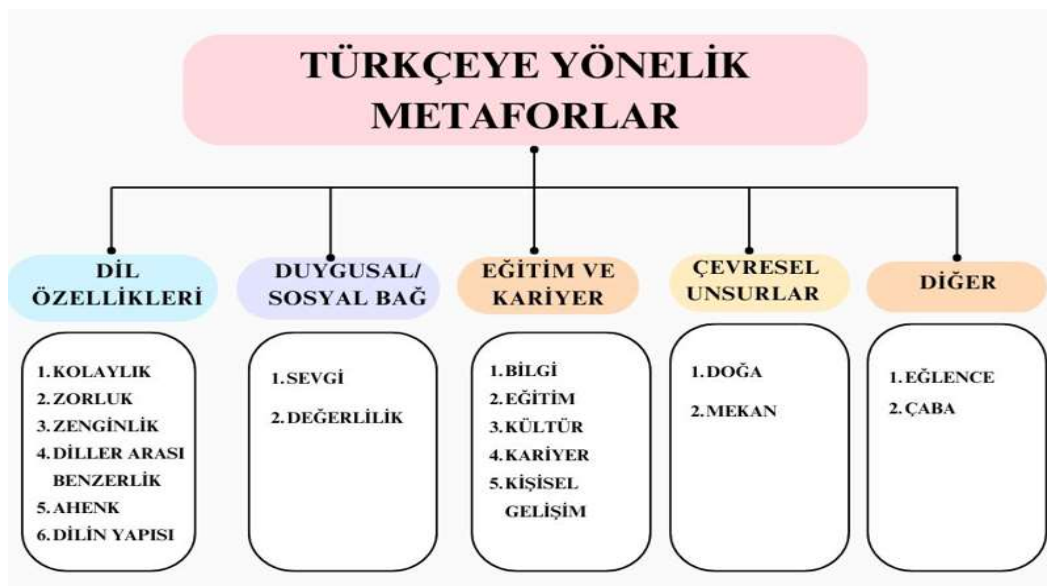
Metafor	Metafor	Metafor	Metafor
Acı Yemek-1	Deniz-33	Kahve-1	Roman-1
Ağaç-2	Dizi-4	Kapı-1	Romantik Bir Şey-1
Ailem-2	Dost-1	Kaplumbağa-1	Ruh-1
Akarsu-1	Döner-1	Karamsar-1	Rusça-1
Allah'a Yaklaşmak-1	Duvar-1	Karpuz-1	Rüya-2
Almanca-1	Duygusal Bir İnsan-1	Kardeşim-1	Sanat-2
Ana Dilim-4	Dünya-3	Kedi-2	Sevgilim-1
Annem-6	Eğlenceli Bir Şey-1	Kek-1	Seyahat Etmek-1
Araba-1	Elbise Askısı-1	Keman-2	Sır Arkadaşım-1
Arapça-18	En Yakın Arkadaş-1	Kış-3	Sonbahar-1
Arkadaşım-16	Engelliler-1	Kıyafet-1	Sözlük-1
Aslan-1	Ev-3	Kız-1	Spor-1
Aşk-2	Ezgi-1	Kitap-4	Spor Arabası-1
Ay-1	Fakülte-1	Kolay-1	Spor Salonu-1
Ayna-1	Farsça-1	Konuşması güzel-1	Su-8
Azerice-2	Fırsat-1	Konya-1	Süslü Güzel Tren-1
Babam-1	Film-2	Korece-1	Şarkı-3
Bahçe-1	Fransızca-1	Kuran-I Kerim-2	Şeker-1
Baklava-2	Futbol-1	Kuşari-1	Şiir-3
Bal-1	Gökyüzü-2	Kuşlar-1	Tablo-1
Benim-1	Gül-2	Kültür-2	Takım Elbise-1
Beyaz Rengi-1	Güneş-3	Kütüphane-1	Tarihi-1
Bilim-1	Güvercin-1	Lego-1	Tatlı-9
Bilmece-1	Güzel-2	Liverpool Şehri-1	Terapi-1
Bir Ağaç-1	Güzel Bir Kız-1	Macera-1	Tren-3
Bir Ödül-1	Güzel Bir Kuş-1	Matematik-3	Uçak-1
Biraz Zor-2	Güzel Bir Rüya-1	Mavi Rengi-1	Umut-2
Boya Kalem-1	Güzel Koku-1	Menemen-1	Uzun Yol-3
Bulmaca-4	Güzellik-4	Meslek-1	Ülkem (Mısır)-4
Bulut-1	Harika-1	Meyve Salatası-1	Ümit-1
Büyük Bir Kitap-1	Hafif Bir Rüzgâr-1	Mutluluk-1	Yaramaz Bir Çocuk-1
Ceket-1	Havalimanı-1	Müzik-9	Yarışma-2
Cennet-1	Hayat-8	Nakış-1	Yaşam-1
Şarkı-1	Hazine-1	Nefes-1	Yaşlı Adam-1
Cüzdan-1	Hedef-1	Nehir-1	Yaz-1

Çaba-1	Hobim-1	Okul-1	Yemek-4
Çiçek-3	Işık-1	Oyun-3	Yeni Bir Kitap-1
Çiçekli Bahçe-1	İki Yüzlü İnsan-1	Oyuncak-1	Yeşil Doğa-1
Çikolata-2	İkinci Evim-2	Oyuncu-1	Yıldız-1
Çilek-1	İkinci Karakterim-1	Öğretmen-1	Yolculuk-1
Çin Seddi-1	İlaç Kullanmak-1	Park-1	Yoldaş-1
Çocuk-2	İletişim Aracı-1	Pasta-1	Yoldaşım-1
Çok Sevimli-2	İnci-1	Pazar-1	Yunus Emre-1
Dağ-1	İngilizce-3	Picasso-1	Yüzme-1
Dayım-2	İnsan-1	Pilav-1	Zengin Adam-1
Değerli Bir Kitap-1	İstanbul-1	Playstation-1	Zengin Bir Dil-1
Değerli Bir Şey-2	İyi-1	Rehber-1	Zincir-2
Demet-2	İyi Arkadaş -1	Resim-1	Zor-3

Tablo 1'e bakıldığında, araştırmaya katılan 121 katılımcının "Türkçe" kavramına yönelik toplam 192 geçerli metafor ürettiği görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin "Türkçe" kavramına ilişkin metaforlarını belirlemeye yönelik bazı çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin, Arıoğlu ve Uzun (2011) 40, Akkaya (2013) 36, Boylu ve Işık (2017) 100, Güngör ve Özalan (2021) 6 ve Yıldız vd. (2023) ise 38 geçerli metafor tespit etmiştir. Bu araştırmanın bulguları, "Türkçe" kavramı üzerine yapılan önceki çalışmaların sonuçlarını desteklemektedir.

En yüksek sıklığa sahip metafor deniz (33) metaforudur. Arapça (18) ise en sık kullanılan ikinci metafordur. Arkadaş (16), hayat (8), müzik (9), su (8) ve tatlı (9) metaforları da diğerlerine göre daha çok kullanılmıştır.

Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar içerik analiziyle ana ve alt kategorilere ayrılmıştır. Bu kategoriler Şekil 1'de verilmiştir

Şekil 1. Katılımcıların Türkçeye yönelik metaforları

Şekil 1’de görüldüğü üzere öğrencilerin ürettiği metaforlar “dil özellikleri”, “duygusal/sosyal bağ”, “eğitim ve kariyer”, “çevresel unsurlar” ve “diğer” olmak üzere 5 kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler de kendi içinde alt kategorilere ayrılarak ayrıntılı şekilde incelenmiştir.

Dil özellikleri

Dil özellikleri kategorisi kolaylık, zorluk, zenginlik, diller arası benzerlik, ahenk ve dilin yapısı alt kategorilerine ayrılmıştır. Bu alt kategoriler ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

Tablo 2

Dil Özellikleri Kategorisine Yönelik Metaforlar

Kategori	Alt Kategori	Metafor	Sıklık
Dil özellikleri	Kolaylık	Su (K1, K15, K16, K53, K58, K93)	6
		Beyaz renk (K2)	1
		Çocuk (K92)	1
		Kedi (K100)	1
Toplam			9
	Zorluk	Arapça (K80, K89)	2
		Aslan (K33)	1
		Bilmece (K110)	1
		Bulmaca (K67)	1
		Çin Seddi (K54)	1
		Değerli (K71)	1
		Deniz (K80)	1
		Engeller (K47)	1
		Matematik (K54)	1
		Spor araba (K29)	1
		Uçak (K36)	1
		Yaramaz bir çocuk (K112)	1
		Zor (K49, K17, K61)	3
Toplam			16
	Zenginlik	Ağaç (K101, K105)	2
		Cüzdan (K108)	1
		Dağ (K6)	1
		Demet (106)	1
		Deniz (K16, K19, K21, K24, K32, K44, K59, K65, K73, K75, K90, K99, K35, K57, K71, K95, K120, K31, K47, K52)	20
		Dünya (K22, K83)	2
		Güvercin (K99)	1
		Havalimanı (K95)	1
		Hayat (K64)	1

	Hazine (K117)	1
	İkiyüzlü insan (K101)	1
	Kur'an (K84)	1
	Menemen (K25)	1
	Meyve salatası (K102)	1
	Farklı bir iletişim (K118)	1
	Zengin adam (K44)	1
	Zengin dil (K79)	1
	Toplam	39
	Ağaç dalları (K116)	1
	Ana dilim- Arapça (K18, K50, K53, K54, K55, K58, K72, K93, K94, ¹⁷ K108, K38, K51, K52, K59, K91, K70, K74)	
	Almanca (K53)	1
	Arkadaş (K73)	1
	Azerice (K51, K56)	2
	Deniz (K12)	1
	Duygusal bir insan (K103)	1
Diller arası benzerlik	Farsça (K50)	1
	Fransızca (K38)	1
	Güzel (K23)	1
	İngilizce (K7)	1
	Kolay (K27)	1
	Korece (K92)	1
	Pazar (K32)	1
	Ruh (K119)	1
	Rusça (K56)	1
	Toplam	33
	Tatlı (K57)	1
	Tablo (K99)	1
	Şiir (K78, K81, K111)	3
	Şarkı (K65)	1
	Romantik (K18)	1
Ahenk	Pasta (K6)	1
	Oyun (K25)	1
	Müzik (K47, K84, K96, K103, K97, K109)	6
	Keman (K35, K107)	2
	Ezgi (K81)	1
	Deniz (K41)	1
	Toplam	19

	Akarsu (K103)	1
	Araba (K22)	1
	Ayna (K55)	1
	Bulmaca (K45, K92)	2
	Duvar (K95)	1
	Elbise askısı (K106)	1
	Kek (K106)	1
	Kıyafet (K66)	1
Dilin yapısı	Kuşari (K38)	1
	Lastik (K73)	1
	Pilav (K20)	1
	Şiir (K74)	1
	Şarkı (K81)	1
	Tren (K55, K101, K104, K107)	4
	Uzun bir dil (K58)	1
	Zincir (K65, K108)	2
	Zor (K23, K27)	2
	Toplam	23

Tablo 2'ye bakıldığında dil özellikleri kategorisinde öğrencilerin en çok zenginlik (39) alt kategorisine yönelik metaforlar ürettiği gözlemlenmektedir. Bu durum öğrencilerin gözünde Türkçenin zengin bir dil olduğunu göstermektedir. Öğrenciler çoğunlukla deniz metaforunu kullanarak denizdeki zenginliği Türkçeye benzetmişlerdir. Yine diller arası benzerlik (33) de öğrencilerin çok fazla metafor ürettiği diğer bir alt kategoridir. Öğrenciler özellikle ana dilleri Arapça ile Türkçe arasında bağlantı kurmaktadır.

Öğrencilerin dil özellikleri kategorisine yönelik ürettikleri metaforlara örnekler:

- “Türkçe su gibidir çünkü bu dil okurken zor olmuyor.” (K58)
- “Türkçe bir meydan okumak gibidir çünkü çok ekleri var konuşmak için çok düşünmem lazım.” (K61)
- “Türkçe deniz gibidir çünkü fazla kuralları ve ekleri var.” (K32)
- “Türkçe Arapça gibidir çünkü kültürü ve sözleri Arapça benziyor.” (K108)
- “Türkçe şiir gibidir çünkü ses uyumu güzel dinlerken kulağım hoş geliyor.” (K81)
- “Türkçe tren gibidir çünkü Türkçede bir kelimeye yada eyleme ekleri sırası ile ekliyoruz ve koyuyoruz.” (K101)
- “Türkçe müzik gibidir çünkü her harfte özel bir ezgi var. Kalın ince harfler vardır bu yüzden müzik gibi telaffuz ediyoruz.” (K84)

Duygusal/sosyal bağ

Duygusal/Sosyal Bağ kategorisi sevgi ve değerlilik alt kategorilerine ayrılmıştır. Bu alt kategoriler ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

Tablo 3

Duygusal/Sosyal Bağ Kategorisine Yönelik Metaforlar

Kategori	Alt kategori	Metafor	Sıklık
Duygusal/ Sosyal Bağ	Sevgi	Ailem (K17, K67)	2
		Ana dilim-Arapça (K80, K96)	2
		Anne (K1, K5, K56, K70)	4
		Arkadaş (K7, K21, K35, K39, K44, K45, K60, K64, K87, K88, K90, K98, K110, K119, K120, K121)	16
		Aşk (K98, K111)	2
		Baba (K10)	1
		Baklava (K14, K32)	2
		Bal (K12)	1
		Benim (K83)	1
		Bulutlar (K78)	1
		Ceket (K28)	1
		Cennet (K11)	1
		Çiçek (K31, K37, K102)	3
		Çikolata (K85, K114)	2
		Çilek (K16)	1
		Çok sevimli (K78)	1
		Dayım (K107)	1
		Deniz (K5, K14, K15, K20, K84)	5
		Dostum (K46)	1
		Döner (K89)	1
		Dünya (K76)	1
		Ev (K71)	1
		Film (K85)	1
		Futbol (K60)	1
		Gökyüzü (K75)	1
		Güller (K30, K88)	2
		Güzel bir kız (K61)	1
		Güzel bir kuş (K112)	1
		Güzel koku (K36)	1
		Güzellik (K17, K27, K31, K34)	4
		Hayat (K43, K104)	2
		İkinci evim (K40, K62)	2
		İnci (K34)	1
		Kahve (K37)	1
		Karpuz (K100)	1
		Kardeş (K83)	1
		Kız (K21)	1

	Kış (K20, K89)	2
	Mavi (K96)	1
	Mutlu olduğum yer (K40)	1
	Müzik (K9, K63)	2
	Nefes (K43)	1
	Oyuncak (K86)	1
	Oyuncu (K24)	1
	Resim (K63)	1
	Rüya (K6, K116)	2
	Sevgilim (K68)	1
	Sırdaşım (K111)	1
	Şarkı (K90)	1
	Tatlı (K15, K24, K26, K28, K86, K113)	6
	Terapi (K64)	1
	Umut (K8)	1
	Ülkem (K4)	1
	Yaşam (K121)	1
	Yaz (K48)	1
	Yemek (K1, K72, K75, K86)	4
	Yeşil doğa (K26)	1
	Yıldız (K37)	1
	Yoldaş (K114, K115)	2
	Toplam	106
Değerlilik	Annem (K2, K118)	2
	Arapça (K67)	1
	Boya kalemleri (K3)	1
	Değerli bir şey (K49)	1
	Evim (K46, K66)	2
	Güneş (K2, K13, K57)	3
	Hayat (K12, K34, K49)	3
	İletişim aracı (K118)	1
	İnsan (K79)	1
	Kitap (K9)	1
	Picasso (K3)	1
	Su (K43)	1
	Takım elbise (K105)	1
	Toplam	19

Tablo 3'e bakıldığında duygusal/sosyal bağ kategorisinde öğrencilerin en çok sevgi (106) alt kategorisinde metafor ürettiği görülmektedir. Bu durum öğrencilerin Türkçeye olan sevgilerini açıkça göstermektedir. Bunu da en çok arkadaş (16) metaforuyla ifade etmişlerdir. Türkçe, öğrenciler için sadece yeni bir dil değil aynı zamanda onların aralarında derin bağ kurduğu ve yakın hissettiği biri gibidir. Türkçeyi arkadaş metaforunun yanında anne, baba gibi aile üyelerine de benzeten öğrenciler vardır. Değerlilik alt kategorisinde ise öğrenciler Türkçeyi güneş, hayat, anne ve ev gibi metaforlarla ifade etmişlerdir. Bu metaforlar hayatımızdaki önemli etkenlerdir. Öğrenciler ürettikleri metaforlar aracılığıyla Türkçenin onlar için değerli olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin duygusal/sosyal bağ kategorisine yönelik ürettikleri metaforlara örnekler:

- “Türkçe arkadaşım gibidir çünkü o hep yanımdaydı beni hiç yalnız bırakmadı mutlu olunca hep ilk şey aklımda o geliyor hep aklımda Türkçeyle kelimeler geliyor.” (K120)
- “Türkçe aşk gibidir çünkü çok duygusal ve çok derindir.” (K98)
- “Türkçe evim gibidir çünkü benim evim olmadan yaşayamıyorum şimdi Türkçe böyle oldu.” (K46)
- “Türkçe güneş gibidir çünkü her yerde Türkçe bilen var.” (K57)
- “Türkçe su gibidir çünkü her gün su içmemiz lazım, ve ben her gün Türkçe öğrenmeden hayatın tadını çıkaramıyorum.” (K43)

Eğitim ve kariyer

Eğitim ve kariyer kategorisi bilgi, eğitim, kültür, kariyer ve kişisel gelişim olmak üzere 5 alt kategoriye ayrılmıştır. Bu alt kategoriler ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

Tablo 4

Eğitim ve Kariyer Kategorisine Yönelik Metaforlar

Kategori	Alt Kategori	Metafor	Sıklık
Eğitim/ kariyer	Bilgi	Kitap (K22, K42, K59, K69, K76, K77)	6
		Arkadaşım (K40)	1
		Çaba (K82)	1
		Çok sevimli bir ilim (K74)	1
		Deniz (K82, K91)	2
		Hayat (K66)	1
		Hedef (K104)	1
		Işık (K94)	1
		Kütüphane (K19)	1
		Nehir (K115)	1
		Okul (K19)	1
		Roman (K30)	1
		Yarışma (K39)	1
Toplam		19	

Eğitim	Allah'a yaklaşma vesilesi (K102)	1
	Fakülte (K68)	1
	Hayatım (K69)	1
	Öğretmen (K10)	1
	Uzun yol (K42, K61)	2
	Yunus Emre Enstitüsü (K10)	1
Toplam		7
Kültür	Güzel (K23)	1
	İkinci karakterim (K45)	1
	Kapı (K117)	1
	Konya (K13)	1
	Kültür (K115, K118)	2
	Sanat (K93)	1
	Tarih (K18)	1
	Ülkeler (K60, K105)	2
	Ülkem-Mısır (K48)	1
	Kültür kitabı (K60)	1
	Yolculuk (K113)	1
	Ümit (K48)	1
	Yaşlı adam (K33)	1
	Toplam	15
Kariyer	Bilim (K11)	1
	Fırsat (K79)	1
	Meslek (K28)	1
	Rehber (K117)	1
	Umut (K116)	1
Toplam		5
Kişisel gelişim	Macera (K41)	1
	Ödül (K113)	1
Toplam		2

Tablo 4 incelendiğinde eğitim ve kariyer kategorisinde öğrencilerin en çok bilgi (19) alt kategorisinde metafor ürettiği görülmektedir. Bu kategoride Türkçeyi çoğunlukla kitap metaforuyla ifade etmişlerdir. En çok metafor üretilen diğer alt kategori de kültürdür (15). Bu durum öğrencilerin Türkçeyi yeni bilgiler edindikleri ve kültürel özellikleri öne çıkan bir kavram olarak gördüklerini göstermektedir.

Öğrencilerin eğitim ve kariyer kategorisine yönelik ürettikleri metaforlara örnekler:

- “Türkçe kitap gibidir çünkü Türkçe öğrenirsen değerli ve farklı bilgiler bulursun.” (K59)
- “Türkçe sanat gibidir çünkü onun deyimleri, kültürü, tarihi vb. şeyler vardır Türkçeyi güzelleştir.” (K93)
- “Türkçe deniz gibidir çünkü her zaman yeni kelimeler öğreniyorum her zaman yeni atasözler var öğrendiğim şeyler bitmez denizi su gibidir.” (K82)
- “Türkçe bir rehber gibidir sayesinde sevdiğim bir meslek bulabildim.” (K117) “Türkçe öğretmen gibidir yeni şeyler öğreniyorum.” (K10)

Çevresel unsurlar

Çevresel unsurlar kategorisi doğa ve mekân olmak üzere iki alt kategoriye ayrılmıştır. Bu alt kategoriler ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

Tablo 5

Çevresel Unsurlar Kategorisine Yönelik Metaforlar

Kategori	Alt kategori	Metafor	Sıklık
Çevresel unsurlar	Doğa	Ay (K5)	1
		Bahçe (K33)	1
		Deniz (K26)	1
		Gökyüzü (K9)	1
		Güzellik (K36)	1
		Hafif Bir Rüzgâr (K112)	1
		Kaplumbağa (K109)	1
		Kedi (K63)	1
		Kış (K11)	1
		Kuşlar (K39)	1
		Sonbahar (K91)	1
		Toplam	11
	Mekân	İstanbul (K10)	1
		Liverpool (K13)	1
		Toplam	2

Tablo 5 incelendiğinde çevresel unsurlar kategorisinde öğrencilerin en çok doğa (11) alt kategorisinde metafor ürettikleri görülmektedir. Bu kategoride öğrenciler Türkçeyi ay, gökyüzü, hafif bir rüzgâr, kuşlar gibi doğadaki güzelliklerle ilgili kavramlara benzetmişlerdir. Bu durum aynı zamanda öğrencilerin Türkçeye karşı olumlu ve güzel duygular beslediğini göstermektedir.

Öğrencilerin çevresel unsurlar kategorisine yönelik ürettikleri metaforlara örnekler:

- “Türkçe hafif bir rüzgâr gibidir çünkü günlüğüm onsuz geçirmez sıcak günlerde güzel bir esinti.” (K112)
- “Türkçe ay gibidir çünkü ışıktan alıyorum ve çok güzel oluyor.” (K5)
- “Türkçe bahçe gibidir çünkü çok renkli bir sokaklar, çok temiz iyi insanları vardır.” (K33)

Diğer

Diğer kategorisi ise eğlence ve çaba olmak üzere iki alt kategoriden oluşmaktadır.

Tablo 6

Diğer Kategorisine Yönelik Metaforlar

Kategori	Alt kategori	Metafor	Sıklık
Diğer	Eğlence	Bulmaca (K25)	1
		Deniz (K85)	1
		Dizi (K8, K68, K69, K87)	4
		Eğlenceli bir şey (K88)	1
		Film (K100)	1
		Güzel bir rüya (K30)	1
		Hobi (K120)	1
		Lego (K97)	1
		Müzik (K70)	1
		Oyun (K94, K121)	2
		Park (K8)	1
		Playstation (K7)	1
		Seyahat etmek (K77)	1
		Şarkı (K29)	1
		Şeker (K87)	1
		Yüzme (K98)	1
		Toplam	
	Çaba	Çiçek (K46)	1
		Çocuk (K42)	1
		Karamsar (K119)	1
		Matematik (K114)	1
		Kur'an-ı Kerim (K62)	1
		Spor (K29)	1
		Spor salonu (K62)	1
		Yarışma (K41)	1
Toplam		8	

Tablo 6 incelendiğinde diğer kategorisinde öğrencilerin en çok eğlence (20) alt kategorisinde metafor ürettikleri görülmektedir. Öğrenciler Türkçeyi dizi, oyun, film, bulmaca, müzik gibi kavramlara benzetmişlerdir. Bu durum öğrencilerin Türkçeyi aynı zamanda bir eğlence aracı olarak kullandıkları ve Türkçe ile mutlu olduklarını göstermektedir. Özellikle Türk dizilerinin son zamanlarda dünya çapında sevilerek izlendiği bilinmektedir.

Öğrencilerin diğer kategorisine yönelik ürettikleri metaforlara örnekler aşağıda sunulmuştur.

- “Türkçe film gibidir çünkü eğlenceli ve sürprizlerle dolu bir dil, ve onu öğrenirken neyle karşılaşacağınızı tahmin edemezsiniz.” (K100)
- “Türkçe oyun gibidir çünkü onunla eğleniyorum.” (K94)
- “Türkçe dizi gibidir çünkü güzel vakit geçirerek onları izliyorum.” (K87)

Sonuç ve Tartışma

Mısır’da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve yaşları 20-45 arasında değişen toplam 121 katılımcının “Türkçe” kavramına ilişkin metaforik algılarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada ulaşılan sonuçlar şunlardır.

Araştırmaya katılan öğrenciler “Türkçe” kavramı için toplam 192 geçerli metafor üretmiştir. Bu kadar çok sayıda ve zengin metaforun geliştirilmesi Lakoff ve Johnson (2010) tarafından ortaya koyulan metaforların, yaratıcı bir düşünme aracı olduğu, zihinleri mevcut benzerlikler, ilişkiler ve bakış açıları dışına çıkararak, yeni bağlantılar, ilişkiler ve görüşler oluşturmaya yönlendirdiği görüşünü desteklemektedir. En sık kullanılan metafor “deniz” olup, 33 kez tekrarlanmıştır. “Arapça” ise 18 kez ile en sık kullanılan ikinci metafor olmuştur.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçe hakkındaki metaforlarının incelendiği bazı çalışmalarda ise Arıoğlu ve Uzun (2011) 40, Akkaya (2013) 36, Boylu ve Işık (2017) 100, Güngör ve Özalan (2021) 6 ve Yıldız ve diğerleri (2023) 38 geçerli metafor tespit etmiştir. Bu araştırmada diğer araştırmalarla benzer şekilde çok sayıda metafor ortaya çıkmıştır.

Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar 5 ana kategori altında toplanmıştır. Bu ana kategoriler “dil özellikleri”, “duygusal/sosyal bağ”, “eğitim ve kariyer”, “çevresel unsurlar” ve “diğer” olarak belirlenmiştir.

Dil özellikleri kategorisi kolaylık, zorluk, zenginlik, diller arası benzerlik, ahenk ve dilin yapısı olmak üzere altı alt kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoride öğrencilerin en çok “zenginlik” (39) alt kategorisine yönelik metaforlar ürettiği görülmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin Türkçeyi zengin bir dil olarak gördüğünü göstermektedir. Öğrenciler genellikle “deniz” metaforunu kullanarak, denizdeki zenginliği Türkçeye benzetmişlerdir. Ayrıca “diller arası benzerlik” (33), öğrencilerin sıkça metafor ürettiği bir diğer alt kategori olmuştur. Dolayısıyla öğrencilerin özellikle Arapça ile Türkçe arasında bir benzerlik kurdukları anlaşılmaktadır. Dil özellikleri kategorisinde üretilen bir diğer kategori dilin kolaylığı ile ilgili olanlardır. Bu kategoride dokuz öğrenci metafor üretmiştir. Alyılmaz, Biçer ve Çoban (2015) öğrencilerin Türkçeyi kolay bir dil olarak gördükleri ve kısa zamanda öğrendiklerini ortaya koymuşlardır. Benzer şekilde Tunçel (2016), Yunan öğrencilerin Türkçenin öğrenilmesi zor bir dil olmadığını düşündüklerini ortaya koymuştur. Boylu ve Işık (2017) ise Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçeyi öğrenmesi zor bir dil olarak gördüklerini tespit etmiştir. Dolayısıyla örneklemin özelliklerine göre üretilen metaforların farklılık gösterdiğini söylemek mümkündür.

Çalışmada ortaya çıkan bir diğer kategori olan Duygusal/Sosyal Bağ kategorisi, “sevgi” ve “değerlilik” alt kategorilerine ayrılmıştır. Bu kategoride en fazla metafor, “sevgi” (106) alt kategorisinde üretilmiştir. Öğrencilerin en sık kullandığı metafor “arkadaş” (16) olmuştur. Bu durum, öğrencilerin Türkçeyi sadece bir dil olarak görmediklerini, aynı zamanda ona yakınlık duyduklarını ve Türkçe ile aralarında bir arkadaşlık bağ kurduklarını göstermektedir. Ayrıca, bazı öğrenciler Türkçeyi, ailenin temel üyeleri olan anne ve/veya baba figürleriyle özdeşleştirmiştir. Bu metaforlar, Türkçenin öğrenciler için sevilen ve değer

verilen bir unsur olduğunu ifade etmektedir. Boylu ve Işık'ın (2017) araştırması da benzer şekilde, öğrencilerin Türkçeye karşı olumlu duygular beslediklerini ortaya koymuştur.

Eğitim ve kariyer kategorisi, "bilgi", "eğitim", "kültür", "kariyer" ve "kişisel gelişim" olmak üzere beş alt kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoride en fazla metaforun "bilgi" (19) alt kategorisinde üretildiği görülmektedir. Öğrenciler, Türkçeyi genellikle "kitap" metaforuyla ifade etmişlerdir. "Kültür" (15) de öğrencilerin sıkça metafor geliştirdiği diğer bir alt kategori olarak öne çıkmıştır. Bu sonuçlar, öğrencilerin Türkçeyi yeni bilgi kazanma ve kültürel değerler açısından önemli bir araç olarak gördüklerini göstermektedir.

Çevresel unsurlar kategorisi, "doğa" ve "mekân" olmak üzere iki alt kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoride en fazla metaforun "doğa" (11) alt kategorisinde üretildiği görülmektedir. Öğrenciler, Türkçeyi "ay", "gökyüzü", "hafif bir rüzgâr" ve "kuşlar" gibi doğa öğeleriyle ilişkilendirmişlerdir. Bu da öğrencilerin Türkçeye karşı olumlu ve sıcak duygular beslediğini ortaya koymaktadır.

"Diğer" kategorisi, "eğlence" ve "çaba" alt kategorilerine ayrılmıştır. Bu kategoride en fazla metafor "eğlence" (20) alt kategorisinde üretilmiştir. Öğrenciler, Türkçeyi "dizi", "oyun", "film", "bulmaca" ve "müzik" gibi eğlenceli unsurlarla özdeşleştirmiştir. Bu, öğrencilerin Türkçeyi sadece bir dil olarak değil, aynı zamanda bir eğlence kaynağı olarak gördüklerini ve Türkçeyle keyif aldıklarını göstermektedir. Özellikle son yıllarda Türk dizilerinin dünya genelinde popüler hale gelmesi bu durumu desteklemektedir.

Göçer (2013), metafor oluşturmadaki en önemli etkenin bireyin kültürel birikimi olduğunu vurgular. Son dönemlerde, insanların herhangi bir konudaki algılarını şekillendirmede metafor oluşturma tekniğinin sıkça kullanıldığını da belirtir. Dolayısıyla yabancı öğrencilerin Türkçeye yönelik kültürel ve dilsel birikimlerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında, benzer bir çalışmanın dünya genelinde farklı ülkelerde yapılması ve sonuçlarının karşılaştırılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akkaya, A. (2013). Suriyeli mültecilerin Türkçe algıları. *EKEV Akademi Dergisi*, 56, 179-190.
- Alyılmaz, S., Biçer, N. ve Çoban, İ. (2015). Atatürk üniversitesinde öğrenim gören Kırgız öğrencilerin Türkçe ve Türkiye'ye yönelik görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(1), 328-338.
- Arioğul, S. ve Uzun, T. (2011). Metaphorical conceptualizations of Arab learners of Turkish. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 2088-2091.
- Aydın, F. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi (KUYEB)*, 10(3), 1313-1322.
- Boostrom, R. (1998). 'Safespaces': Reflections on an educational metaphor. *Journal of Curriculum Studies*, 30, 397-408.
- Boylu, E. ve Işık, Ö. F. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçeye yönelik algılarının metaforlar aracılığı ile belirlenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 450-471.
- Caballero, R. (2006). Journey metaphors in foreign language teaching-learning: Ways of travelling/learning in multimedia environments. *Mélanges Crapel*, 28, 201-209.
- Demirci, K. (2016). Metafor: Bir anlatım ve üretim mekanizması. M. Sarıca, B. Sarıca (Ed.) *Dil bilimleri kültür ve edebiyat içinde* (s. 330-343). Ankara: Padam Yayınları.
- Doğan, Y. (2015). 100. yılında öğretmen adayları ve öğrencilerin bakışıyla Çanakkale Savaşları bir metafor araştırması. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 369-386, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8035>
- Göçen, G. (2019). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin "Türkçenin dil bilgisi"ne yönelik metaforik algısı. *Başkent University Journal Of Education*, 6(1), 28-45.
- Göçer, A. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının 'Kültür Dil İlişkisi'ne Yönelik Metaforik Algıları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8(9), 253-263.
- Gültekin, M. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına yükledikleri metaforlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 126-141.
- Güngör, H. ve Özalan, U. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Finlandiyalı öğrencilerin Türkiye ve Türkçe algısı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 25, 336-346. DOI: 10.29000/rumelide.1036554.
- Kaplan, M. (2021). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kaya, H. (2010). Metaphors developed by secondary school students towards "earthquake" concept. *Educational Research and Review*, 5(1), 712-718.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2010). *Metaforlar hayat, anlam ve dil*. (G. Y. Demir, çev.). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Low, G. ve Cameron, L. (2002). Applied-linguistic comments on metaphor identification. *Language and Literature*, 11(1), 84-90.
- Mete, F. ve Bağcı Ayrancı, B. (2016). Dil ve edebiyata ilişkin algıların metaforlar yoluyla incelenmesi. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 53-64.
- Marton, F. (1986). Phenomenography: A research approach to investigating different understandings of reality. *Journal of Thought*, 2(3), 28-49.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor* (G. Bulut, çev.). İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Nattinger, J. R. (1984). Communicative language teaching: A new metaphor. *Tesol Quarterly*, 18(3), 391-407.
- Nikitina, L. ve Furuoka, F. (2008). "A Language Teacher is Like...": Examining Malaysian Students' Perceptions of Language Teachers through Metaphor Analysis. *Online Submission*, 5(2), 192-205.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Schmitt, R. (2005). Systematic metaphor analysis as a method of qualitative research. *The qualitative report*, 10(2), 358-394.
- Tunçel, H. (2016). Yunan üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçeye yönelik algıları ve Türkçe öğrenme sebepleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 107-128.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, M., Gürler, H., ve Gürler, S. (2023). Yabancı öğrencilerin "Türkçe" kavramına yönelik metaforik algıları: Kudüs örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(50), 457-468. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.1316022>

Extended Abstract

Purpose

This study aims to make Turkish teaching more effective and functional for both students and teachers by examining the perceptions of students who learn Turkish as a foreign language towards Turkish. Revealing students' perceptions about this language will enable the correction of misunderstandings. Teaching Turkish to students more effectively by understanding their goals, thoughts and mental conceptions will provide a more efficient educational process for both students and teachers. In this context, this study aims to determine the perceptions of students who learn Turkish as a foreign language about Turkish by using metaphors.

Design and methodology

In this study, phenomenology design, which is one of the qualitative research designs, was used to determine the metaphorical perceptions of students learning Turkish as a foreign language about the concept of 'Turkish'. According to Yıldırım and Şimşek (2013), phenomenology focuses on phenomena that are aware of but do not have an in-depth understanding. The study group of the research consisted of a total of 121 students, 106 female and 15 male, studying at the Yunus Emre Institute Cairo Turkish Cultural Centre in 2024. The ages of these students range from 20 to 30 and above and their mother tongue is Arabic. Their level of Turkish knowledge is distributed as 15 students at A2 level, 63 students at B1 level, 16 students at B2 level, 16 students at C1 level and 12 students at C2 level.

The data were collected through a form in which the participants were asked to fill in the blanks in the statement 'Turkish is like because' three times. In the research, the metaphors were analysed in the stages of naming, classification, categorisation, category development, validity and reliability and transferring the data to the computer environment. Firstly, the metaphors produced by the students in the study group were listed, their validity was checked and they were named with simple codes such as education, culture, love, nature. Then, 192 valid metaphors obtained from 121 students were reviewed in terms of their subject and source, and the students were labelled with codes such as K1, K2, K3. Then, the metaphors and their justifications were analysed according to their common features, associated with themes and divided into categories and subcategories. In order to ensure the reliability of the study, the opinions of two lecturers who are experts in the field of Turkish education were consulted and a matching was made between metaphors and categories. In the reliability calculation made with Miles and Huberman's (1994) formula, the agreement rate was found to be 0.94. Finally, 192 metaphors and conceptual categories obtained from the study group were digitised.).

Findings

The students in the study produced 192 valid metaphors for the concept of 'Turkish,' reflecting its diverse and rich associations. This aligns with Lakoff and Johnson's (2010) claim that metaphors serve as creative tools for generating new perspectives and connections. The most frequently used metaphor was 'sea' (33 occurrences), followed by 'Arabic' (18), indicating perceptions of richness and linguistic similarity.

The metaphors were categorized into five main themes: "language features, emotional/social bond, education and career, environmental elements, and other" Within "language features" subcategories like richness (39) and similarity between languages (33) highlighted Turkish's perceived depth and its connection to Arabic.

In the "emotional/social bond" category, the subcategory of love (106) dominated, with metaphors like 'friend' (16) reflecting students' emotional closeness to Turkish, even likening it to family figures. For "education and career" students often associated Turkish with knowledge (19), using metaphors like 'book,' while also emphasizing cultural enrichment (15).

In the “environmental elements” category, metaphors related to nature (11) such as ‘moon’ and ‘birds’ illustrated positive feelings towards Turkish. Lastly, in the “other” category, students linked Turkish to entertainment (20) through metaphors like ‘TV series,’ ‘game,’ and ‘music,’ showing that they view Turkish as both enjoyable and engaging.

Implications

Based on the data obtained from the research, similar studies should be carried out in different countries around the world and the results should be compared, so that holistic suggestions can be presented to facilitate and improve the quality of Turkish language teaching.

Originality/value

In complex processes such as language learning, the concretisation of abstract concepts both facilitates learning and makes the learning experience richer. For example, when a learner describes foreign language learning as ‘a door to a new world’, this metaphor shows that learning is perceived as both an exciting and innovative process. Such metaphors not only reveal individual learning experiences but also have a motivational effect.

Another positive aspect of using metaphors in teaching is that they facilitate a more individualised approach to the learning process. Each learner perceives language learning in a different way and these perceptions become visible through metaphors. Lakoff and Johnson (2010) argue that metaphors shape not only language but also ways of thinking. Therefore, metaphors are not only a method in language teaching, but also a window to explore students' worlds of thought.

The students' description of their own learning processes with metaphors also has the potential to strengthen the communication between teacher and student. Through this method, students can express the difficulties they face more clearly, while teachers can better understand the emotional and cognitive states of students through these metaphors. This understanding makes the teaching process more effective and provides solutions for students' individual needs.